Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 99. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 25-го ТРАВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 25, 1956. No. 99. VOL. LXIII.

СУПЕРНИЧАТИ МОЖНА, АЛЕ НЕ ТРЕБА АЛЯРМУВАТИ ВСЬОГО СВІТУ — ЗАЯВЛЯЄ ПРЕЗИДЕНТ

Вашингтон. — Під час пресової конференції, що відбулася в середу цього тижня, президент Айзенгавер торкнувся між іншим теж й останніх суперечок в провідних колах збройних сил в справі недостач і недоліків в модерному озброєнні ЗДА. Президент заявив, що мілітарні керівники є зобов'язані служобово боротися за здійснення своїх поглядів і плянів, якщо їх вимагають життьові інтереси збройних сил, але, коли вже зроблено якесь рішення, то всі військовики зобов'язані підтримати льояльно його здійснення. Кожен офіцер, який не підтримує льояльно і не виконує президентських рішень, не може і не сміє займати провідного становища у системі збройних сил. „День, в якому зникла б дисципліна у війську, був би останнім днем існування збройних сил країни — заявив Президент — і тоді даремно справою було б витрачати хоч би й одного нікля на їх розбудову." В дальшому заявив Президент, що він не має і не може мати ніяких заперечень проти того, щоб кожен з офіцерів, запитаний про особистий погляд на якусь справу, висловлював й обороняв свою думку. Суперництво і дискусія завжди потрібні і, якщо вони базуються на логіці, фактах і дедукції — то їх треба продовжувати, але не можна такими чи іншими заявами алярмувати країни і світу. — „Кожен із шефів штабів і кожен з секретарів збройних сил має завжди відкриті двері в Білому Домі — сказав Президент. — Але, якщо він не прийде і не висловить свого бажання передискутувати ті чи інші мілітарні проблеми, то це його вина, а не наша". — Наприкінці Президент опрокинув погляд, що безпека З'єдинених Держав залежить від якоїсь однієї окремої зброї чи тільки від одної військової сили. Гарантують безпеку якоїсь країни всі її збройні сили і всі роди озброєння.

Виправлений фармерський закон передано до підпису президентові

Вашингтон. — Палата Репрезентантів вирішила 304 голосами проти 59 прийняти нову компромісову редакцію фармерського закону. Тепер закон переходить вже до Президента, який має вже найближчими днями його підписати. Сподіваються, що цим разом президент Айзенгавер підпише його остаточно, тим більше, що із змісту цього закону усунено всі спірні місця, проти яких висловився Президент. Фармерський закон і зв'язану з ним постанову про заснування фармерського банку з закладовим капіталом у висоті 1,200.000.000 долярів має на меті передусім підтримку фармерів, прибутки яких цього року набагато нижчі від витрат. Зокрема, цей закон зредаговано так, щоб задовольнити фармерів осередньо-західних стейтів ЗДА і здобути цим їхні голоси для того чи іншого кандидата на президента. Під час дебат над остаточним прийняттям фармерського закону деякі із конгресменів із північно-східніх стейтів висловлювали побоювання, що цей закон може більше пошкодити фармерам, як допомогти їм.

Втікачі із Сходу у Филаделфії дістають масові заклики до повороту „на родину"

Филаделфія. — Коло 5.000 втікачів прийшло до самих тільки поляків в мільйоновому місті Филаделфія, Па., з-поза залізної заслони, а всі їх прізвища — очевидно — реєстровані совєтськими чинниками, що займаються заманюванням втікачів з підсовєтських країн до повороту „на родину". Цілу інформаційну статтю на цю тему приніс „Івнінг Бюлетин" з вівтірка 22 травня ц. р., що денник із поверх 700.000-ним денним накладом. Він інформує, що „повінь листів" з-поза залізної заслони заливає це місто, при чому головно дістають їх (вичисляє цей часопис) поляки, естонці, лотиші й українці. „Івнінг Бюлетин" покликується на інформації від голови ЗУАДК д-ра В. Галана про акцію совєтського комітету в східньому Берліні під головуванням ген. Михайлова, який переманює тепер до повороту „на родину" вже не тільки емігрантів, які живуть в західньоевропейських країнах, але й мешканців ЗДА: понад 2.000 українців у Филаделфії дістали вже пропагандивну літературу від того большевицького комітету, який, з одного боку, захвалює умовини життя і праці в СССР, з другого — шантажує втікачів, погрожуючи репресіями супроти залишених в СССР членів родини втікачів. Американський щоденник стверджує, що майже всі без винятку наївняки, які вертаються „на родину", кінчають в большевицьких в'язницях або таборах невільничої праці на далекій півночі.

В АМЕРИЦІ

● Корпорація Крайслера у Віндсорі (Канада) звільнила тимчасово із праці 4,500 робітників. Як причину подає керівництво корпорації зменшення скількости замовлень на нові авта.

● 96 в'язнів з стейтової в'язниці в Огайо погодилися добровільно дозволити собі защепити живого рака, перенесеного з тіл мертвих або хворих осіб. Вислід такого перещеплення дуже важливий для дослідників, бо на його підставі можна б з'ясувати реакцію здорових тіл на цю загрозливу недугу.

● Шеф морських операцій ЗДА адмірал Бирк заявив, що тільки тепер після різних суперечок армія і летунські збройні сили починають усвідомлювати, яку важливу ролю відіграє і буде відігравати фльота в діях інших збройних сил.

● Віце-президент Ричард Ніксон відзначив спеціяльною медалю героя собаку Снукса, що врятував у січні ц. р. життя своїх хворих господині, прикликуючи до гашення вогню дижурну медсестру.

● Федеральний суддя Еметт Чоті приписав рішення іміграційного уряду в справі недопущення до ЗДА кол. президента Куби Пріо Сокарраса. Суддя доручив згаданому урядові сформулувати і подати до нього нові заяви, які він має проти Пріо Сокарраса.

● Державний секретар Доллес привітав совєтську пропозицію встановити летунський зв'язок між ЗДА і Совєтським Союзом. СССР пропонується, щоб цей зв'язок обслуговувала американська компанія „Пан-Америкен Ворлд Ейрвейс".

● Джекоб С. Потовскі, віце-президент АФЛ-КІО, Об'єднання Одягових Робітників на конвенції згаданої спілки, що відбувається у Вашингтоні, дуже гостро виступав проти віце-президента Ричарда М. Ніксона, заявляючи, що коли б Ніксон став президентом ЗДА, то це було б важною загрозою для американських традицій, особистої свободи і політичної моралі.

1926 — 1956



Головний Отаман Симон Петлюра

(Портрет роботи арт. мал. Петра Холодного)

В ТРЕТЬОМУ ДНІ НАРАД ГОЛ. УРЯДУ УНСОЮЗУ ВИЧЕРПАНО ДЕБАТИ НАД ЗВІТАМИ

Союзівка, Керговксон. — Третій день нарад Гол. Уряду УНСоюзу, що продовжуються від минулого понеділка, був усецілю виповнений дебатами над звітами: заступниці гол. предс. пані Геновефи Жеребняк, гол. секр. Г. Германа, гол. касира Р. Слободяна, Головної Контрольної Комісії і її членів д-ра В. Галана, інж. Ст. Куропася, Івана Іванчука, Петра Кучми й інж. В. Коссара та головних радних Дмитра Шмагали, Івана Кокольського, адв. Анни Чопик, Марії Демидчук, Андрія Джули, Тараса Шпікули, д-ра Ярослава Подоха, Василя Гузара, Володимира Дідика, Миколи Давискиби та Олени Штогрин, а також редактора „Свободи" А. Драгана і редактора „Юкрейнієн Віклі" С. Шумейка. В дебатах заторкувано і вияснено цілий ряд проблем організаційного життя, фінансового стану, громадської активности, видавничої та іншої діяльности. Всі звіти прийнято одноголосно до відома.

В четвертому дні нарад, в четвер 24 травня наради продовжуватимуться над біжучими справами та ухвалами для добра УНСоюзу і української спільноти в Америці й Канаді. На закінчення нарад будуть ухвалені відповідні дотації УНСоюзу на народні, гуманітарні, культурні, виховні та інші благородні цілі.

Добросусідські взаємні відвідини Гол. Урядів Українського Народного та Робітничого Союзів

Союзівка, Керговксон. — В цьому самому тижні, як на „Союзівці" відбуваються звичайні річні наради Гол. Уряду УНСоюзу, у віддалені на 50 миль оселі у Глен Спей, Н. Й. відбуваються такі ж річні наради другої з черги після УНСоюзу найбільшої української братсько-запомогової організації, Українського Робітничого Союзу. З цієї нагоди на запрошення Гол. Уряду УРобітничого Союзу члени Гол. Уряду УНСоюзу відвідали названу оселю в Глен Спей у вівторок 22 травня і спільно провели там вечір. Члени Гол. Уряду УРобітничого Союзу на запрошення Гол. Уряду УНСоюзу відвідали наступного дня в середу 23 травня вечором „Союзівку" та були її гостями. З цієї нагоди обмінялися взаємно думками та поглядами на актуальні справи своїх організацій і української спільноти.

Пропонують зредукувати закордонну допомогу на 1,109,000,000 долярів

Вашингтон. — Комісія закордонних справ Палати Репрезентантів висловила пропозицію, щоб зредукувати запропоновану на закордонну допомогу урядом президента Айзенгавера суму 4,900,000,000 долярів на 1,109,000,000 долярів. Один більйон з цієї суми мав би бути скреслений з суми 3 більйонів долярів, призначених на мілітарну підтримку для дружніх держав і решта — 109,000,000 долярів з економічної допомоги. Члени згаданої комісії висловилися за цю пропозицію, не зважаючи на те, що державний секретар Доллес заповів, що уряд буде боротися всіма способами до кінця — за поширення програми закордонної допомоги. Уряд покладає свої надії в цьому напрямку на Сенат, який більше прихильне до урядової пропозиції. Проти будь-яких редукцій у запропонованій урядом програмі допомоги для закордону висловилися теж і секретар оборони Чарлз Е. Вилсон і голова об'єднаних шефів штабів адмірал Артур В. Редфорд, які у вівторок 22 травня ц. р. зізнавали у комісії закордонних справ Палати Репрезентантів. Вилсон заявив, що редукція закордонної допомоги була б великою помилкою і вона мала б дуже поганий психологічний вплив серед союзників ЗДА. — Справу закордонної допомоги розглядає водночас теж і сенатська комісія закордонних зв'язків. Сама ж Палата Репрезентантів буде розглядати цю справу приблизно за два тижні.

Пропозицію зредукування запропонованої урядом суми прийняла комісія Палати Репрезентантів 18 голосами проти 11 на внесення республіканського конгресмена — Джеймса Г. Фултона і за підтримкою голови комісії демократичного конгресмена Джимса П. Ричарда.

Мендес-Франс виступив з французького уряду

Париж. — Пієр Мендес-Франс, колишній прем'єр а в теперішньому французькому уряді Гю Молле віце-прем'єр без окремого ресорту, виступив в середу 23 травня ц. р. з уряду. Як мотив своєї резиґнації Мендес-Франс подав політику теперішнього уряду на терені Альжиру, перестерігши, що ця політика, оперта виключно на військово-поліційну силу та без політичних реформ і концесій арабам і без боротьби проти власних тамошніх реакціонерів — може довести до повної втрати Альжиру. Мендес-Франс ствердив, що з 7 точок програми, яку він предложив був урядові, не переведено ні одної. Мендес-Франс, не хотячи брати на себе дальшої відповідальности за таку політику уряду супроти Альжиру — зрікся членства в уряді. Проте він підкреслив, що це його персональна дія, а не партійна постанова і тому всі інші міністри з його соціял-радикальної партії залишаються надалі в названому центро-лівому уряді Молле. Таку центро-ліву коаліцію Мендес-Франс і тепер уважає — як він це підкреслив у своїй резиґнації — найкращою і найможливішою в теперішній ситуації у Франції. Хоч резиґнація Мендес-Франса не викликала ще кризи уряду, бо він зрушив своє виступлення з уряду до своєї особи, проте настала небезпека, що соціял-радикальна партія, якої дійсним головою є Мендес - Франс, скорше чи пізніше виступить з коаліції з соціялістами і тоді вибухне нова криза. Тим часом Мендес-Франс — коментує преса — переходить до „персональної ізоляції", в якій перебував був перед тим, поки став був прем'єром.

Італійські комуністи пропагують совєтсько-ватиканський конкордат

Рим. — В центральному органі італійської комуністичної партії „Ль'Уніта" появилося велике інтерв'ю з католицьким єпископом Тильзитської єпархії на підсовєтській Литві, в якому той єпископ, Петро Мазеліс, палко поручає „згоду" між ССР і Апостольською Столицею через формальне укладення між СССР і Ватиканом конкордату. Ватиканські чинники цілком зігнорували той пробний бальон совєтського уряду, який може дійсно тепер, в періоді „антисталінізму" і співіснувальних усмішок хотів би „замирення" з Ватиканом, не відмовившись від своєї сутньої антирелігійної ідеології і антицерковної політики. Католицька преса в Італії стверджує, що той виступ комуністів мав суто пропагандивні цілі і то у зв'язку з виборами до самоуправних установ, які відбудуться в найближчу неділю. Італійські комуністи ніколи не мали віданих виступати в Італії, дуже релігійній країні, одверто проти Церкви і релігії, а тепер хочуть переконати маси, що в Совєтах зайшла „повна зміна" і що між Москвою та Ватиканом прийде навіть до підписання конкордату про леґалізацію католицького церковного життя в СССР і співпраця в церковній ділянці між совєтським урядом і Ватиканом. Ватиканські чинники неодноразово заявляли, що можливість такої „нормалізації" і „співіснування" — повний абсурд.

Українці вшанували пам'ять полк. Є. Коновальця в Роттердамі

Роттердам, 20 травня (Р.) Як щороку, так і цього року зібралися біля могили сл. п. полк. Євгена Коновальця, українські націоналісти, щоб вшанувати пам'ять великого Покійника. Врані відбулася Служба Божа, яку відправив о. митр. Перридон із Парижу і після полудня, точно о год. 4-ій з цвинтарної каплиці вирушив похід в напрямі незабутньої могили. Могилу вкрили вінці від українців багатьох країн. Зложено вінці від ПУН, від УНЄдности у Франції, від СУБ в Бельгії, від Союзу Українців у Великій Британії і від Об'єднання Українців в Великій Британії, від українців Франції, Німеччини. Зокрема, гарний вінок зложив Мирон Левицький від Першої Української Експедиції Довкола Світу, від Президента Корпорації „Орбіт" — мгр. В. Гультая та від українців в Канаді. Після Панахиди, яку відслужив о. митрат Перридон, промовляв д-р Є. Мацяк.

На закінчення святкувань промовив Голова ПУН, полк. А. Мельник, який в імені рідних і всього українського націоналістичного руху подякував усім тим, які взяли участь у святкуваннях, зокрема о. митратові Перридонові, за відправлення панахиди, а д-рові П. Перридонові за опіку над дорогою могилою.

Цьогорічні святкування на могилі сл. п. полк. Є. Коновальця були записані на фільмову стрічку Першою Української Експедицією Довкола Світу, яка спеціяльно для тієї цілі прибула до Роттердаму.

Визвольна маніфестація в Ню Йорку

Ню Йорк. — В п'ятницю 25 травня тут, у Тавн Голл, має відбутись „Визвольна маніфестація", гаслами якої—як заподано в проголошеннях — є: визволення поневолених країн, що були підбиті комуністичним імперіялізмом; мир через визволення і справедливість для поневолених народів за залізною заслоною; виявлення нелюдяної депортації мільйонів людей до таборів невольницької праці; захист і право азилю для втікачів, побутові яких в З'єдинених Державах загрожують комуністичні агенти. На маніфестації, яку влаштовує очолювана п. Христофером Емметом організація Американські Приятелі Поневолених Націй, головними промовцями виступлять: лідер республіканської меншости в Сенаті, сен. Л. С. Новленд, ген. Вільям Донован, конгресмен Гаррисон Вільямс та ген. В. Андерс. В останній хвилині інформують, що подання УКК організацію АППН, як співспонзора цієї маніфестації, було передчасне і базувалося правдоподібно на тому, що справа була передана під розгляд УКК, хоч УКК ще не мав нагоди її дефінітивно вирішити. — Українські застереження відносяться до одного з промовців, а саме генерала В. Андерса з уваги на його дотеперішнє становище та виступи в справах в яких життєво заінтересовані українці.

● Японці дістануть чималого залізна з американського лінійного корабля „Ореґон", що його рішено розібрати. Колись „Ореґон" був гордістю американської воєнної фльоти, але це було більше 60 років тому. Він має місткість 10,000 тонн. Його надводну частину розібрано ще за останньої війни, а потім він служив як склад амуніції.

● Королева Єлисавета II відповіла листом Ворошилову на його звернення, яке передав їй особисто Хрущов під час авдієнції в Лондоні. Королева запевнила Ворошилова, як „президента" СССР, що й бажанням Англії є „збереження і скріплення приязни та зрозуміння між нашими двома країнами".

МІЖНАРОДНА СИТУАЦІЯ НЕ ДАЄ ПРИЧИНИ ДО ПЕСИМІЗМУ

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ПРИЗНАВ НАЯВНІСТЬ ЧИМАЛО ПРИЧИН ДО НЕВДОВОЛЕННЯ, АЛЕ НЕ БАЧИТЬ ПІДСТАВИ ДО ВЕЛИКОГО ПЕСИМІЗМУ

Вашингтон. — Нема сумніву — казав Президент на своїй пресовій конференції в середу 23 травня ц. р., — що серед проблем, з якими теперішній світ має діло, є щоденно чимало причин до невдоволення чи розчарування, і є також причини, щоб не погоджуватись з різними діями. „Це неминуче, коли З'єднені Держави співпрацюють з 50 різними державами, які становлять світ вільних народів із власними ідеями, як треба поводитись. Але цілу ту справу треба розглядати з погляду сучасности і коли придивитись цілій теперішній ситуації, то нема причини до песимізму" — були буквальні слова Президента. Він звернув увагу, що в союзі вільних народів яскравіше видно всякі недоліки, як в тоталітарному совєтському бльоку (схованому за залізною заслоною і без свобідної преси, що негайно виявляла б усі недоліки). Що торкається останнього совєтського проголошення про замір ґредукувати совєтську армію на 1,200,000 вояків, то Президент одверто заявив, що З'єднені Держави взагалі нічого не знають про дійсні пружини, скриті за тим проголошенням. Проте Президент звернув увагу, що СССР має все ще 135 дивізій і мабуть 20,000 летунського війська і що тому кожна така редукція не має великого значення. У Совєтах, мовляв іде те саме ревідування стратегічних плянів і, відповідно до них, організації збройних сил, що й на Заході. Зате Президент звернув увагу на вістку, наче б большевики „віддавали на склад" 375 новітніх підводних човнів. Якщо це правда, то — казав Президент — „а сказав би, що ми щось мали б, але не знаємо, що воно таке". З інших, заторкнених на тій пресовій конференції справ, Президент окреслив визнання Єгиптом Комуністичного Китаю як „помилку", але застерігся, що одна подія з життя країни не може ще спонукувати інші країни до ревізії свого відношення до неї. Приявні журналісти заінтерпелювали теж Президента щодо воєнної операції з висадом в італійській затоці Салерно в другій світовій війні, у зв'язку з публічно висловленою критикою збоку кол. през. Трумана під адресою тодішніх генералів, які вирішили були перевести ту операцію. Президент, не назвавши Трумана, боронив доцільности тієї операції та назвав її успішною.

В Альжирі продовжується кривава війна

Альжир. — Три тисячі війська прийшло до району, в якому в п'ятницю в минулому тижні загинула ціла 20-членна французька військова патруля і те військо „вичищує" тепер всю тамошню гористу околицю. Французи твердять, що небезпечним проводирем тамошніх арабських партизан є Моххамед Алі Ходя, який — як сержант французької армії, здезертирував в минулому році разом із сьома іншими вояками - арабами та забрав з собою дві скриньки ручних гранат і чимало амуніції. У сутичках з партизанами вбито 17 партизанів. Арабські частини у французькому війську відкликано від усякої акції проти партизанів, не маючи до них довір'я. Було забагато дезерцій, при чому дезертири скріплювали ряди партизанів. Генеральний французький резидент і міністер для справ Альжиру Лякост заповів прибуття нових 50,000 війська з Франції до Альжиру. Він твердив, що партизани, тратючи щораз більше ґрунт під ширшу війську акцію, переходять до тактики дрібних, але масових терористичних атак, щоб спровокувати масову реакцію й штовхнути край в хаос.

До Ґватемали виїздить німецька господарська місія

Ґватемаля. — Ґватемальський уряд погодився на приїзд туди західньо - німецької економічної місії. Це буде перше формальне нав'язання зв'язків між Ґватемалею і Західньою Німеччиною від останньої війни, бо між тими двома країнами все існує формально воєнний стан: відколи Ґватемаля виповіла війну Німеччині 11 грудня 1941 р., розірвались всякі зв'язки між тими двома країнами. Головною причиною, чому не нав'язано дипломатичних взаємин і не підписано формального миру, є сконфіскування Ґватемалею всіх тамошніх німецьких маєтків і банкових депозитів в останній війні, на загальну суму до $40,000,000. Ґватемальський уряд буцімто схиляється до того, щоб признати власникам сконфіскованих маєтків відшкодування і частину сконфіскованих німецьких вартостей повернути. Ґватемальський світ натискає на уряд, щоб відновити торговельні взаємини, головно з уваги на німецький ринок, як консумента ґватемальської кави.

В СВІТІ

● Кол. президент Гаррі Труман прибув із дружиною до італійського містечка Салерно і, дивлячись з горбу на затоку, критикував висадну операцію альянтів, що її переведено там 18 вересня 1943 року. У зв'язку з цими легковажно-критичними заввагами Трумана, пригадують, що ідея тодішньої висадної операції була Черчіля, який хотів висілимувати Італію з воєнних фронтів. Пляни операції був дбайливо обдуманий і вироблений спільним англійсько - американським головним штабом. Командантом висадної операції був ген. Марк Клерк. Висадна операція вдалася, але загинули в ній коло 12,000 американців і англійців.

● В Альжирі французькі війська змели з лиця землі, спалили і порушили ціле село Улег Дьєраг за 30 миль на південний захід від міста Альжиру, у відплату за участь деяких мешканців села в засідці, яку арабські партизани зробили на французьку патрулю. З 20 осіб патрулі знайдено під селом 17 трупів, в тому числі три тяжко поранених. Що партизани забрали їх в гори.

● У прибережних водах Кипру вибухла в глибині бомба під час купелі англійських вояків. Жертв не було. Переведені розшуки викрили ще одну таку бомбу на дні моря, докинену, мабуть, під час втечі партизанів. У столиці Кипру Нікозії в інших містах вибухло знову кільканадцять доморобних бомб і пришло до стрілянини. Англійці в різних домах познаходили амуніцію.

● На дні порту в Дарвіні, в Австралії віднайдено рештки американського нищинника „Пері", що його японці затопили в 1942 році. Довкола цього корабля постав міт, що на ньому був транспорт золота. Це був єдиний американський воєнний корабель, що впав жертвою японської атаки і що його досі не віднайшли.

● Японська преса вдарила знову у дзвін тривоги: з рибальського корабля „Мізуго Мару" депешували, що у віддалі 1,300 миль від місця останнього пробного вибуху водневої бомби виявлено радіоактивність хвиль. Американські чинники взяли під сумнів це повідомлення, бо поміри в далеко меншій віддалі не виявили відразу після вибуху побільшення радіоактивности на суші і в морі. Радіоактивні верстви повітря піднялись були в стратосферу, — твердять американські чинники.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СИМОН ПЕТЛЮРА

В кожного народу, в кожної нації є постаті, які символізують, усіблюють собою цілі, не раз і великі, періоди їхньої історії, постаті, що їх імена викликають у свідомості майбутніх поколінь не тільки згадки про них самих, але дуже часто і про цілі періоди збірного життя чи змагань народу, що їх вони очолювали. Постать Вашинґтона, американського політика і полководця, провідника визвольних змагань американської нації символізує й уосіблює ще й сьогодні, як і в добу Шевченка, всю американську націю, цілі З'єдинені Держави Америки, що їх творцем і першим президентом був Вашинґтон. Наполеон, як особа, все більше відходить в тінь, і постать його уосіблює в наших очах революційну Францію на вершку завойовницької могутности. Живим символом Англії, Британської Імперії першого півсторіччя XX-го віку є і ще надовго ним залишиться Винстон Черчил.

Символом й уосібненням відродженої України першого чвертьсторіччя нашого віку, українських визвольних змагань нашої доби стала постать Головного Отамана Військ і Голови Директорії Української Народної Республіки Симона Петлюри. Його ймення зв'язане нерозривно з історією української визвольної боротьби, його чин й ідея є тим прапором, що об'єднує, веде вперед все нові ряди борців. І його йменням ще й досьогодні окупант українських земель визначує боротьбу українського народу за суверенність і незалежність.

Але не тільки період визвольної боротьби уосіблює нам Симон Петлюра. Своїм життьовим шляхом, своїм ставанням і ростом Петлюра уосіблює в нашій історичній свідомості життьовий шлях, ставання і ріст всієї української нації на протязі минулого півсторіччя. Тож так, як і Симон Петлюра, який з літературного і театрального критика, з романтичного журналіста перших десятиріч 20-го віку за не цілих п'ять років революційної боротьби виріс у військовика і військового полководця — Головного Отамана Військ УНР, так же само й український народ на протязі цього півсторіччя з етнографічної маси, об'єднаної любов'ю до народного побуту, народної пісні, танку й театру, виріс в політично свідому націю, яка почала реалізувати свої національні прагнення в будівництві власної суверенної державности, в творенні власної національної армії.

І таким же самим раптовим і бурхливим, як ріст української нації в роки революційного пробудження після десятиріч етнографічно-свідомого існування, був і ріст Симона Петлюри з редактора журналу „Украинская Жизнь" спершу на голову Українського Військового Генерального Комітету, військового секретаря і міністра військових справ і вкінці на голову Держави і головного командувача збройних сил України. І такий же самий шлях, як Симон Петлюра, що після поразки за роки хитань, шукання і внутрішньої боротьби став державним мужем великого формату, перейшла і ціла українська нація, що її невдача визвольних змагань не послабила, але зміцнила і сформувала в державну націю, достойною зайняти своє місце в народів вольних колі.

Україна не „вибухла" за одну мить, чи одну ніч. Її суверенність, її державність почала народжуватися в розпалі революційних подій й ідея цієї суверенности і державности кристалізувалася і формувалася вже в дальшій збройній боротьбі українських армій та в роки політичних змагань, що прийшли після поразки. Не за один день, за один бій чи похід виріс Петлюра у вождя збройних сил. І провідником народу, ідеологом його державности і його збройної боротьби він став по роках довгої затяжної боротьби, по роках глибоких переживань і важкого життьового досвіду. І тому теж так переконливо, так глибоко правдиво звучать сьогодні слова його заповіту, що „шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю" і що „українські мечі перекуються на рала тільки тоді, коли гасло — Незалежна Держава Українська — перетвориться в дійсність й забезпечить отому ралові можливість зужиткувати рідну плодючу землю з її незчисленними багатствами не для потреб третього або другого з половиною чи якогось іншого інтернаціоналу, а для устаткування і зміцнення власного державного добра і збагачення власного народу".

Це в силу і велич Симона Петлюри, як державного мужа та провідника й ідеолога збройної боротьби України, були спрямовані сім куль ворога, що порвали життя Головного Отамана тридцять років тому на паризькому бруку.

ВСЕ ЩЕ 166 КОМУНІСТИЧНИХ ДИВІЗІЙ

Тільки дуже наївні і дуже непоінформовані мешканці вільного світу, в першу чергу у відсталих країнах Азії, могли ахнути на вістку, що СССР демобілізує „аж" 1,200,000 вояків. Поперше, заява Москви, що вона хоче здемобілізувати їх, не означає, що це дійсно станеться. Нема ніякої можливости перевірити це, бо, власне, одною із причин проголошення такої заяви були бажання виминути всяку міжнародну контролю, якої безперервно домагаються західні представники на безконечних і завжди безплідних нарадах з большевиками в справах роззброєння. Подруге, Совєти моють стільки істотних причин зменшити свою теперішню наземну армію, що західні фахівці не виключають, що заповіджена редукція дійсно буде переведена. Бо коли Москва зробить це, то це не тільки не пошкодить їй в осягненні її військових, політичних і господарських цілей, а, навпаки, — принесе користь в усіх цих трьох ділянках.

Щодо військової сили, то Совєти, разом із підпорядкованими московському командуванню сателітними арміями, досі перевищували числом вояків західні армії у відношенні $2\frac{1}{3}$:1. Коли б дійсно переведена була редукція совєтського війська на 1,200.000, то це відношення все ще було на користь большевиків, як 2:1 кількістю вояків і як 3:1 кількістю дивізій (комуністична дивізія нараховує коло 10.000 вояків, західня — коло 15.000). Вся західня сила наземних військ вміщається тепер у цифрі 60 дивізій. З цього числа в Европі перебувають 5 американських дивізій, — найсистотніша збройна сила Середньої Европи, 5 англійських, 5 французьких, ½ канадійської, ½ норвезької, ½ данської, 6 італійських, 1½ голляндської, 3 бельгійські, 22 турецькі, 11 грецьких і 1 португальська. До цих цифр можна було б додати такий коментар: Найкращі французькі війська, силою понад 100.000 вояків, знаходяться тепер у Північній Африці. Ті 5 дивізій, які залишились в Европі, своєю боєздатністю — як заявляють фахівці — дорівнюють не більше, як 1½ дивізії ветеранського війська. Італійська збройна сила є незнаною величиною, — незнана її дисципліна та відпорність на комуністичну пропаганду, що, як відомо, тріюмфує в Італії. Велику бойову вартість мають грецькі й турецькі збройні сили, але, на превеликий жаль, ці два сусіди, в зв'язку з Кипром, один проти одного дуже тепер насторожені. Між згаданими дивізіями нема ще ні одної західньонімецької. Творення 500-тисячної західньонімецької армії посувається вперед все ще черепашиною ходою. Правда, нема теж еспанських військ, які, хоч і не належать до НАТО, але належать до союзу з ЗДА і належать загалом до антикомуністичного світу. Австрія тепер невтральна, а її нова армія ледве чи могла б зупинити похід совєтських військ. Тому американські війська перенеслися на італійський бік поза Бреннерський просмик у Тирольських Альпах. Антикомуністичними, але безсильними і тому „невтральними", є теж також кволі шведська й фінська армії. Зате сильна Югославія, озброєна Заходом, хоч формально невтральна, фактично може, на випадок війни, опинитись, як грізна ворожа сила, по совєтському боці.

Проти такої невеселої військової ситуації Заходу стоять 100 совєтських дивізій, 14 польських, 13 чехо-словацьких, 12 румунських, по десять болгарських і мадярських, 6 східньонімецьких і 1 албанська. Між цими дивізіями враховані й совєтські дивізії, стаціоновані в названих країнах. Разом — 166 дивізій. При цьому, на випадок навіть розпущення заповідженої кількости вояків, осередок совєтської армії залишиться незаторкнений: 65 важких і змоторизованих дивізій, в яких велику частину вояків становлять професійні військовики, та ще й спеціяльно вишколені. Поза регулярною совєтською армією є ще коло 400.000 осіб у частинах, які доведавна підлягали міністерству внутрішніх справ і займались справою „внутрішньої безпеки" СССР та творили прикордонну сторожу. Далі, крім 100 совєтських дивізій по цьому боці Уралу — коло 40 дивізій розташовано за Уралом, на азійському суходолі.

Як бачимо, це велетенська збройна сила, якої й без отих 1,200.000 вояків цілком досить, щоб перемаршувати впоперек Европи до Атлантійського океану. Командування збройними силами НАТО завжди признавало, що війська НАТО не всилі зупинити „великого" совєтського наступу, а можуть хіба сповільнити його до часу, поки наспіє відсіч. І єдиною перешкодою, яка стримує совєтський наступ є острах перед налетом на СССР американських і англійських далекосяжних літаків із атомовими бомбами. Тому така лють проти американських заморських баз і взагалі проти морських і летунських баз НАТО. Зменшення війська не пошкодить новій стратегії Совєтів, достосованій до нових родів зброї: всі країни переходять на менші, але рухоміші й поворотніші військові з'єднання. Совєти є в кращій ситуації з перекидуванням військ із центру на загрожені відтинки фронту, аніж західні альянти, які мали б перед собою довжелезні кордони совєтської імперії.

Ані безпосередньо, ані навіть посередньо редукція совєтської армії не пошкодить військовій силі СССР. Посередньо вона навіть скріпить ту збройну силу, вможлививши пожвавлення воєнної продукції. На цей момент вказав відразу державний секретар Доллес на своїй пресовій конференції, відбутій зараз після тієї совєтської заяви. Мільйон двісті тисяч молодих робітників для фабрик танків, літаків, гармат і ракетних стрілен — це величезне скріплення воєнного потенціялу.

Ця редукція потрібна большевикам ще й з двох причин: політично-пропагандив-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПЕРЕД ЧЕРГОВОЮ СЕСІЄЮ УНРАДИ?

Мюнхен, травень 1956. — Відома криза в УНРаді, що тягнеться майже вже повні два роки, наближається, мабуть, до такого чи іншого кінця. Щораз більше людей приходить до переконання, що так далі не може бути і що найкращим способом і для „урядової коаліції", тобто УРДП, УНДО і УСП, і для опозиції (ОУНс і УНДС) є скликання чергової, четвертої Сесії УНРади, яка ці справи полагодила б. Справу Сесії перші висунули націоналісти (мельниківці), і тепер все виглядає так, що й дотеперішня трійка-коаліція по довшому ваганні не противиться скликанню Сесії, але співпрацюватиме при реалізації цього пляну. Практично це виглядає так, що президент УНР в екзилі, д-р Ст. Витвицький, плянує прибути в червні до Европи. Сподіваються, що через два-три місяці прийде до повного здоров'я і Микола Лівицький, який вже 10 місяців лежить у шпиталі і був два рази оперований та є головою УНДС.

Теперішня криза почалася майже два роки тому, коли центрова організація, УНДС, головою якої є, власне, М. Лівицький, виступила із ВО УНР з причин розбіжности тактично-політичного поступовання в співпраці з Американським Комітетом визволення від большевизму (АКВБ). Рік пізніше, в 1954 році виступила і ОУНс, а швидко потім уступив з головування УНРади інж. О. Бойдуник, а в скорому часі і його заступник проф. Е. Гловінський (фракція УНДС). Криза поглибилась, і досі ніяк не вдалося її полагодити, тим більше, що голова Виконного Органу УНР, інж. Созонтів (УРДП) вже більше як рік практично не виконує своїх обов'язків і з свого місця постійного перебування в Парижі зовсім не приїжджає до центру ВО в Мюнхені. Його заступник, інж. С. Довгаль силою факту мусів зосередити в своїх руках кілька ресортів, включно з керівницьким, закордонно-політичним, фінансовим і військовим. Отже, стан рішуче ненормальний, хоч дехто і запевняє, що „кризи нема": ані Виконавчий Орган фактично не має голови, який зайнятий іншими справами, ані сама УНРада фактично ніким неочолювана. Теперішні органи ВО і УНР діють на базі тимчасовости, і це мусить відбиватись на праці, звуженої до полагоджування канцелярійних справ чи доривочних заяв або на скору руку виготовлених меморандумів. А це ж не є істотною ціллю Державного Центру УНР на еміґрації, Вик. Орган якого є екзильним урядом.

Так виглядає ситуація на сьогодні. Слід дещо згадати і про причини, що довели до такої довгої і затяжної кризи. В основному була це розбіжність у поглядах на можливість співпраці з російськими еміґрантськими організаціями, на що віддавна натискав Американський Комітет визволення від большевизму. Ця справа була вже з'ясовувана у пресі. Ішло про проєкт обмірковуваний спершу на терені Паризького бльоку, про співпрацю не прямо з росіянами, але за посередництвом Американського Комітету для визволення від большевизму. АКВБ цього проєкту в його дальшій редакції не прийняв, ВО згодом оголосив його анулюцію, і таким чином формальні причини кризи відпали. Проте, криза не тільки тривала, але щораз загострювалася. Причиною цього невідрадного явища знову було те, що опозиція (УНДС і ОУНс) наче не довіряла коаліції (УРДП, УСП і УНДО) і вважала, що без основних змін у ВО не можна відновити співпрацю. Так криза продовжувалася все далі і довела до того, що — як сказано — мабуть, найдоцільніше полагодити її при помочі нової Сесії цілої УНРади, яка намітила б нові шляхи політики і змінила б склад ВО та Президії УНРади. Безперечно, вся УНРада включно з опозицією, не відкидає в принципі співпраці з Американським Комітетом для визволення від большевизму. Люди здають собі справу, що треба мати зв'язки з американськими організаціями та користати з них для зв'язків з урядовими американськими колами, бо ж для всіх ясно, що українська політика на еміґрації не може ані „невтралізувати" себе, ані заскліпитись у своєму ґетті, як це у нас, на жаль, часто бувало. Отже, дальша ізоляція була б недоцільна. Вже зовсім іншою справою є, на яких умовах працювати з АКВБ чи національностями, поневоленими московським большевизмом. І в цьому розходяться погляди коаліції і опозиції УНРади. Коаліція уважає, що треба приймати такі умови співпраці, які не нарушували б бодай форми зовнішньої незалежности української політики та основних принципів IV Універсалу. Зате опозиція уважає, що в політичному розумінні УНРада співпрацюючи з АКВБ, мусить залишити за собою право на цілковиту незалежність дій визвольної політики також у практиці, як про це висловлюються представники ОУНс і УНДС. Всі вони однозгідні в оцінці дійсного обличчя російської еміґрації.

Заплянована Сесія УНР мала б принести вияснення цих спірних питань загально-політичного характеру і врешті покласти край затяжній кризі, що так гальмує всі дії Державного Центру. Очевидно, що теперішня „урядова коаліція" має слушність, коли твердить, що треба б в головних зарисах зговоритись ще перед Сесією, щоб оминути небезпеку затяжних дискусій і суперечок на самій Сесії, яка повинна бути достойною маніфестацією національно-політичної зрілости. Як довідуємося, на Сесії мали б бути обговорювані і питання загальноукраїнської консолідації на базі, запропонованій Президентом УКК Дмитром Галичином на відомій конференції ПАУК в Торонті. Середовища УНРади, кажуть, схильні піти на консолідаційні переговори з українськими партіями, що засадничо стоять поза системою Української Національної Ради. Це, очевидно, був би великий успіх української визвольної політики.

О.

ЗА ТРИВАЛИЙ ПАМ'ЯТНИК СИМОНОВІ ПЕТЛЮРІ В ПАРИЖІ

(З нагоди 30-х роковин смерти)

25 травня 1956 минає 30 років від дня, коли на розі вул. Расіна й бульвару Сен-Мішель підступна рука найнятого Москвою совєтського аґента Шварцбарта перетяла сімома кулями життя С. Петлюри — Головного Отамана Військових Сил Української Народної Республіки, фактичного провідника Української Нації, в її боротьбі за великі вселюдські ідеали: свободи і незалежности.

25 травня 1929, в день національної жалоби, в третю річницю смерти С. Петлюри та на пошану його заслуг, офіційно відкрито в Парижі українську національну бібліотеку його імени.

Заснування такої бібліотеки на чужині було ідеєю та праґненням Симона Петлюри.

За статутом — Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі є наукова установа, — „для найповнішого задоволення духових потреб всіх українців і чужинців, котрі звернуться до безпосереднього джерела українознавства" (С. Петлюра, Сучасна Українська Еміґрація та її Завдання) — котра повинна залишитися в Парижі на потомні віки.

Українська політична еміґрація, своїми мізерними заробітками, але великою любов'ю до рідного краю, гарячою вірою і святість ідеалу Української Нації та відчуттям своєї національної гідности, — створила була поважну бібліотеку коло 15—16 тисяч томів, значну архівну та музейну збірку історичного і наукового характеру.

За час свого існування Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі увійшла була в контакт і співпрацю з багатьма світовими науковими й культурницькими установами, як от: Національні Бібліотеки Франції, Англії, Бібліотека Гувера і т. ін.

Нав'язала наша бібліотека співпрацю і контакт з деякими міжнародними інституціями — як от Інтернаціональна Федерація Асоціяцій Бібліотекарів та Бібліографів, що мала свій осідок при Лізі Націй. На 2-й Міжнародний Конґрес Бібліотекарів та Бібліографів, 1935 р. в Еспанії — наша бібліотека призначила була своїм делеґатом проф. В. Прокоповича.

Наладналась була співпраця і зв'язок нашої бібліотеки з Комісією для Співпраці Міжнародних Інтелектуалів у Женеві, при Лізі Націй.

Впорядила бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі ефектовну виставку Української Преси на Міжнародній виставці 1937 р. в Парижі, яка спричинилася до чималого розголосу про українську культуру.

При бібліотеці існувала досить солідна читальня, де професори, науковці, парляментаристи й інші видатні французькі вчені та діячі читали широкій чужинецькій і українській авдиторії реферати про Україну і про Францію.

З кожним роком зростало зацікавлення чужинців нашою бібліотекою та українськими проблемами.

Та „не так склалося — як ждалося". В 1940 р. гітлерівці вчинили варварський наїзд на Париж. Пограбували і вивезли геть дочиста всю нашу бібліотеку й музей. Заблькували навіть бібліотечну готівку в банку — в наслідок чого бібліотека втратила навіть помешкання.

Як виявилось пізніше — гітлерівці чи не готували подарунка Сталінові за фашистівську науку й союзну допомогу: бібліотеку ім. С. Петлюри вивезли до Ратібору, що його зайняли потім Совєти.

Хоч і яка тяжка повоєнна дійсність, але наслідки зусиль української політичної еміґрації, яка не згубила віри в національну ідею України, не пішли на марне. Вона й далі посильно розбудовує огнище української національної культури на чужині: Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі.

Відродившися негайно ж по капітуляції гітлерівців, Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі має нині знову коло 7,000 томів, серед яких не бракує поважних джерел українознавства.

Маємо також значні збірки музейних й архівних матеріялів. Бібліотека і люди, що до неї приходять — задихаються від тісноти. Полиць ставити ніде. На стінах — понавішувано більш як годиться. Не можна записувати до катологів масу новоназбираного бібліотечного матеріялу, всі бібліотечні операції відбуваються навстоячки докола єдиного стола бібліотекаря, заваленого масою матеріялів і горою книжок. Всі закутки — аж до стелі забиті нерозібраними матеріялами. На підлозі коло полиць — те саме.

У таку „натовчену" бібліотеку не можна пустити когобудь стороннього. Для усунення того — бібліотека ім. С. Петлюри закликає всіх громадян і друзів і утворюймо по всіх осідках української еміґрації Товариства Приятелів Української Національної Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі.

Бібліотеки всього світу удержуються національними урядами, або патріотами - меценатами. Українська Національна Бібліотека на чужині — не має ні одного, ані другого. Тому українська політична еміґрація докладала і докладатиме всіх зусиль для здійснення прийнятого заповіту й наказу: створення в Парижі, у світовому центрі політики і культури української національної бібліотеки. — Така була ідея і думка С. Петлюри, про здійснення котрої він не забував нагадувати своїм співбесідникам і співробітникам, та не покладаючи рук, робив, і сам все, що міг в тому ж напрямі.

Гр. Довженко, бібліотекар.

25 ТРАВНЯ 1926 Р.

Ще мить тому — весна і цвіт,
Чужинний май в співучім сонці
...І вже щось чорне криє світ —
І де ж ви, друзі, оборонці.
Навісний рух крилатих рук, —
— Ні! Свисту куль не заперечить
І тіло падає на брук,
І ось тріпочуть груди й плечі,
І очі гасить смертна мла...
Сім хижих куль. Сім стрілів зла
Зміряли в дух — влучили в тіло:
Знялись над мертвим тілом крила
І дійсність легко поплила,
Як марний, як минулий вальс, —
Бо за повіками тремтів
Співучий степ, пшеничний спів,
Полтава, прапори і Київ.

ЄВГЕН МАЛАНЮК

Симон Петлюра

І. ФРАНКО — „ПОЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЧЕСТИ"

(4)

Дійсність українського життя в ті часи могла ще більше паралізувати волю тих, хто намагався підняти культурно-національний і соціяльний розвиток серед мас. В чому ж причина, що палкі думки й сміливі наміри залишаються безплідні, чим це з'ясувати, що саме паралізує волю самовідданого діяча, чому виразник народніх сподівань і інтересів часами принижується до рівня мас? Франко вказує на духову бідність раси. Таке пояснення було б занадто страшне і ставило б хрест над творчими зусиллями українців, коли б це було дійсно так. І коли поет у рефлекторному пориві говорить:

О, бідна расо, що такий
[твій плід
Слабий — що швидко
[найкращі меркнуть
[метеори,
Не мавши доброго розгону...

то в цьому вигукові ми відчуваємо безперечно ознаки хвилевого настрою, що ніяк не надається до узагальнення. Це порив одчаю, надрив настрою. І з психологічного погляду він цілком зрозумілий: занадто вже гірко часами доводилося поетові бути в ролі „вопіющого" в пустелі серед закостенілости, неуцтва й відсталости. Але ми ж знаємо, що се убозство нації винне в цьому. З того, що вище сказано про побут українського галицького життя, видко, чому сучасне поетові середовище було матеріяльно і духово вбоге. Народ змучений надмірною працею, загнаний у сліпий кут нужденних інтересів, що стосуються лише до повсякденного життя, не міг гаряче відгукнутися поетові. Для цього у маси мусить виробитись гнучкіша психіка, що мала б хоча накреслені асоціятивні шляхи. І Франко все це, звичайно, добре знає, недарма ж він так багато своїх сил віддав на працю національного „каменяра". Та пристрасний темперамент цього „борця" і „пророка" викликає часами гіркі докори й тяжкі обвинувачення, забарвлюючи настроєм певного моменту формулу про трагічність творчих зусиль співця-діяча.

Народ, що породив висловника своїх думок і настроїв, чи то поета, чи діяча на громадській ниві, наділяє його рисами свого Я. І ця спадщина, що передав народ своєму синові, яскраво виявляється особливо в дні терпінь („дні проби і міри") або, навпаки, в момент напруження і злетів народніх сил. Франко чудово висловив цю думку в одній з своїх найдосконаліших поем „Мойсей", що замикає коло його творчости. Характеризуючи героя цієї поеми, що, майже доконавши мети свого многотрудного життя, вже стоїть на „краю могили", поет говорить про нього:

Все, що мав у житті,
[він віддав
Для одної ідеї,
І горів, і яснів, і страждав,
І трудився для неї.
Із неволі в Міцраїм
[свій люд
Вирвав він, наче буря,
І на волю спровадив рабів
Із тісних передмур'я.
Як душа їх душі підіймавсь
Він тоді многі рази
До найвищих піднебних
[висот
І відхнення й екстази.
І на хвилях бурхливих
[їх душ
У дні проби і міри
Попадав він із ними не раз
У безодню невіри.

Якщо це так, то в дні „проби і міри" психологія рідного народу може здатися співцеві психологією раба, що його яскравий і вичерпний, навіть у деталях, образ Франко дає в чудовому переспіві трагічної пісні вавилонських в'язнів „На ріках вавилонських тамо сідохом і плакахом".

Недаремне, певно, поетична увага його спинилася на далекій від нас, в сивій давнині і віковічному порохсі захованій, події з життя жидівського народу; затертий образ своїми побляклими рисами нагадав поетові щось живе, до болю близьке. Давно вже померлий раб-полонений у Вавилоні воскрес і прийняв образ народу, з якого походить поет. Поет не говорить цього. Та ми почуваємо недоговорене, ми і підставляємо аналогію. Вдивляючись в історичну постать, що її покликала до життя мистецька творча фантазія, і вслухуючись в невільницьку пісню, що роздирає душу, ми почуваємо, як тривожна і болем проймаюча дума охоплює нас: так, в цій пісні багато нот споріднених і співзвучних з тими, що ми чуємо в наших піснях, а образ вавилонського в'язня, який він схожий до української сучасности! З невільницьких уст ллється ця, викликана насильством, пісня. Це ж бо пісня ганьби, пісня сорому й безсилля. Ми чуємо її в пісенних творах того народу, що пережив історичну катастрофу. Аджеж про ганьбу співав і наш геній Шевченко; щоб розбудити наш сором, така сама пісня ллється і з уст талановитого Франка. Раб знає „пісню стару": „я рабом народивсь, — та рабом і помру",

Я на світ народився
[під свист батогів
Із невільника батька,
[в землі ворогів.
Я хилитись привик
[од дитинячих літ
І всміхатись до тих,
[що катують мій рід.
Мій учитель був пес,
[що на лапки стає
І що лиже ту руку,
[яка його б'є.

Нехай зійде з історичного кону рабське покоління, нехай на зміну невільникам прийдуть покоління, що не знали батога, що виросли в вільній атмосфері, що не „носили пут на руках, на ногах", віковічна спадщина позначиться й на них, і з їхніх уст ми почуємо скаргу безсилля:

Хоч я вольним зовусь,
[а як раб спину гну...
Вольне слово в душі
[наче свічку гашу...
І хоч душу манить
[часом волі приваб,
Але кров моя раб.
[Але мозок мій — раб.

Можна жалувати раба і співчувати йому; можна пояснити риси рабської психології в пізніших вільних поколіннях, але жити з ними, але завжди бути серед них і разом з ними йти до спільної мети — неможливо. Нема певности. Не може бути твердого опертя: не підтримають до кінця, швидко охолонуть, а то й зрадять. Такий логічний висновок, що до нього неминуче приходить співець боротьби, яким, до речі сказати, в значній частині своєї творчости був Франко, і тому не без підстав С. Єфремов у своїй праці зве Франка „Співець боротьби і контрастів". Мені самому здається, що до такого висновку не раз приводила Франка зболіла поетова свідомість, від чого він мав багато гірких хвилин і переживань. У поета з менш виразним характером борця, такий висновок трагічно вплинув би на все його світовідчування, яке, заломившись в національній стихії, забарвило б у безнадійно похмурі відтінки поетову творчість.

Але для цього Франко занадто суцільна людина, занадто вірить він у невичерпні сили української нації. Він знає, що невільничі риси в рідному народі хоч і довго живуть і виявляються протягом сторіч, але все таки колись мусять поступитися перед своїм антиподом. Сила розвитку і віковічних напружень робить з національного раба людину, що усвідомлює ціну свободи і зриває довголітні пута „з ніг і рук" і, звичайно, зі свідомости. В довготривалому процесі звільнення і перетворення в „нову людину" великий вплив на психіку мас протиставлення рабським рисам рис протилежних.

В. Чабанівський, Ген. штабу полковник

МОЯ ПОЇЗДКА З ГОЛОВНИМ ОТАМАНОМ НА ФРОНТ

Після катастрофи українського фронту восени 1919 року, коли половина вояків лежала хвора на тиф, а решта здорових, або виздоровлюючих пішла на тили ворога в Зимовий похід, навесну 1920 року почало все оживати. Варшавський договір з поляками дав можливість знову творити Українську Армію поза польсько-українським фронтом і збирати старшин і вояків після виздоровлення на теренах занятих раніше большевиками або поляками. Почали діяти наші міністерства, в тому числі й військове на чолі з ген. Сальським, що перебувало в Кам'янці Подільському, і створився Український Генеральний Штаб у Вінниці. Начальником Ген. Штабу був призначений ген. Петрів. Першим генерал-квартирмайстром був полковник Мішковський, я був начальником Оперативного Відділу. Ще перед тим в запіллі польської армії — в Бересті Литовському зорганізовано 6-ту Українську Дивізію з інтернованих в Польщі вояків.

В кінці березня 1920 року пробився з большевицького запілля до польського фронту в районі Старі Ушиці відділ 3-ої Дивізії під командою полк. Удовиченка. З цього відділу полк. Удовиченко знову зформував 3-тю Дивізію. До 3-ої Дивізії прибула з большевицького району Галицька Кінна бригада під командою от. Шепаровича і стала в районі Могилева Подільського, разом з тим приєднався до 3-ої дивізії кінний полк донських козаків під командою полк. Фролова.

Крім цих дивізій формувалося дві Запасні Бриґади, що мали поповнити фронтові дивізії людським матеріялом.

На початку травня оголошено мобілізацію в кількох повітах і то дало змогу довести 3-тю і 6-ту дивізії до 5 тисяч багнетів кожна. До цих дивізій почали прибувати українці з Денікінської армії, та багато вояків, що перебували хворі на тиф по селах в районі червоної армії.

Нарешті 6 травня 1920 року Українська Армія після Зимового Походу, прорвавши ворожий фронт, зосередилась в районі м. Ямполя і стала на фронті від Ямполя до Мясківки довжиною коло 30 кілометрів.

Після шестимісячного Зимового Походу Українська Армія, під командою ген. М. Омеляновича-Павленка понесла багато воєнного труду, перебуваючи в запіллі ворога з повсякчасними боями, потребувала відпочинку, реорганізації і поповнення людьми, кіньми і матеріяльними засобами.

Головний Отаман Петлюра хотів сам побачити, як виглядає Українська Армія після Зимового Походу і які має потреби та як її реорганізувати. Подорозі він заїхав в Вінницю до Генерального Штабу і побажав, щоб з ним поїхав один зі старшин Генерального Штабу, щоб все занотував і зробив звіт, як підставу для опрацювання реорганізації і поповнення всім необхідним для армії.

Від Генерального Штабу був приділений до Головного Отамана я, і я мав приємність перший раз бути в товаристві Головного Отамана і довший час провадити з ним розмову. До того часу я тільки бачився з ним тоді, як він час від часу появлявся на фронті, але не приходилось мені з ним розмовляти. І от тепер дістав я цю нагоду. З Вінниці ми виїхали автом Головного Отамана раненько, не пригадую дати, але десь в половині травня 1920 р.. Був гарний погідний день. Головний Отаман виїхав із Вінниці зі мною і своїм адьютантом сот. Доценком. З Вінниці до Могилева була досить далека дорога і було досить часу на розмову.

Головний Отаман журився тією ситуацією, яка витворилась для України. Журився, що треба було згодитись на Варшавський договір, некорисний для України, що йому галичани можуть закидати навіть зраду, але після того всього, що сталося восени 1919 року треба було шукати виходу, щоб далі продовжувати боротьбу з головним ворогом — Москвою. В даному випадку поляки є нашими спільниками і ту ситуацію треба було використати, а договори не є вічні, з часом все можна буде направити, щоб тільки стати на ноги та окріпнути. Та для того, щоб провадити боротьбу, треба мати свою сильну армію і це тепер його найбільші турботи — зорганізувати ту армію і достачити їй все необхідне та поповнити людьми і здобути зброю й боєві припаси. Без союзників це все здобути було неможливо і тому була підписана між українським та польським урядами військова конвенція.

Це все, видно, глибоко переживав Головний Отаман. Його цікавив стан Української Армії, що повернулась з запілля, бо 6-та дивізія, що вже була на фронті, всім необхідним була заосмотрена.

Говорили ми й на військові теми і я був здивований, що Головний Отаман, не маючи військової освіти, так добре орієнтувався в стратегічних і тактичних та організаційних справах війська.

Але я пригадав, що Симон Петлюра ще в травні 1917 року Першим Військовим З'їздом був обраний головою Військового Генерального Комітету, найвищого органу для організації Української Армії. Він тоді з захопленням віддався цій справі. Він був на чолі Гайдамацького Коша Слобідської України, який разом з іншими українськими відділами на початку 1918 року зліквідував повстання комуністів в Києві. Це він з своїми гайдамаками зліквідував большевицьке гніздо, що засіло в Арсеналі. Після цього авторитет Симона Петлюри в армії сильно зріс і він став її духовним вождем, а ім'я його нерозривно зв'язано з армією, з її збройними чинами. Ставши Головним Отаманом, він, як начальний вожд, не покидав її аж до кінця її існування.

Отож не дивно, що Головний Отаман так близько брав до серця справи армії і так болів за нею душею і турбувався. Це виразно проявлялось в часі нашої розмови. Він надіявся, що ми знову відродимо свою власну Армію, що і сталося.

Приїхавши на фронт Головний Отаман мав наради з командармом ген. М. Омеляновичем-Павленком і мав нараду з зібраними старшими начальниками частин. Мені казав нотувати все потрібне до опрацювання звіту, нотувати всі потреби армії до найменших подробиць, всі побажання начальників і всі їх болі. Він хотів знати все до подробиць. Потім робив перегляд частин армії і ствердив, що дух армії добрий і що армія буде знову битись, як билась перед тим, тільки треба їй дати все необхідне: умундурування, яке було в жалюгідному стані, боєві припаси, яких було обмаль, ну і добре вижививлення.

Тут же на фронті казав мені скласти список старших начальників, щоб їх підвищити в рангах за бойові заслуги. Я склав список на підставі даних Штабу Армії і тоді Головний Отаман підвищив декого в генерали, а декого в полковники, решта ступнів була усталена, на підставі зібраних даних, уже в Вінниці.

Так Українська Армія перейшла на нормальні військові ступені, бо до того часу ступені рахувались за посадою, що було не нормальним, бо часом молодший старшина займав посаду генерала і його величали отаманом — себто генералом. Це була дань революції, — тепер же Головний Отаман це впорядкував і після того вже нормально провадилась евіденція старшин і підвищення в рангах.

Як я уже згадував перед поверненням Української Армії з Зимового Походу зорганізовано дві дивізії — 6-ту і 3-тю, а потім, після перегляду Головним Отаманом частин, що повернулись з Зимового Походу, зорганізовано ще чотири дивізії — 1-шу Запорізьку, 2-гу Волинську, 4-ту Київську і 5-ту Херсонську, та окрему Кінну Дивізію. Була оголошена мобілізація двох річників і стан Української Армії значно збільшився.

Отже Головний Отаман сам викав у всі потреби Армії і сам старався якнайбільше їй допомагати.

Він дійсно був Батьком Української Армії, як його й називали козаки.

В Травні 1920 на Поділлі. — Головн. Отаман С. Петлюра (в першому ряді позаду) і ген. В. Сальський (на першому плані, з бородою) відбирають дефіляду війська.

ТРАВЕНЬ 1920 НА ПОДІЛЛІ. — Симон Петлюра (з квітами у лівій руці); ліворуч нього пок. Андрій Лівицький, пок. ген. В. Сальський (з бородою), і проф. І Огієнко — (тепер Митрополит).

ПРО КНИЖКУ: СИМОН ПЕТЛЮРА — СТАТТІ, ЛИСТИ, ДОКУМЕНТИ

Тридцяту річницю з дня смерти Симона Петлюри відзначає Центральний Комітет Вшанування Пам'яти Симона Петлюри в Америці випуском збірки його статтей і матеріялів у виданні Української Вільної Академії Наук у ЗДА. Книжка має 480 сторінок, 9 ілюстрацій, серед них новий оригінальний портрет Головного Отамана роботи Петра Холодного.

У передмові до книжки зазначено, що мета її — дати широкому суспільству і лишити для історії матеріяли з писаної спадщини Симона Петлюри, що насвітлюють шлях боротьби, яким він ішов, разом з своїм народом, з юних літ і до смерти. Писання Симона Петлюри ілюструють його розвиток від підпільника-революціонера і журналіста, зв'язаного партійною програмою, до понадпартійного державника, Голови Директорії Української Народної Республіки.

Перша частина книжки, що охоплює період 1902-1914 року, подає статті Петлюри, які показують його ідейний розвиток у цьому періоді, свідчать про широкий діяпозон його зацікавлень і дають маштаб його як людини. У своїх статтях Петлюра виступає як політичний і громадський діяч, історик, літературний і театральний критик. В цій частині поміщено статті з більшости періодичних видань, в яких співпрацював Петлюра.

Друга частина — 1917-20 — містить ряд документів: телеграми, відозви, листи, накази, свідчення діяльности Петлюри, як організатора війська, Голови Держави і Головного Отамана.

Третя частина книжки — подає матеріяли від кінця листопада 1920 року включно до травня 1926 року. Тут вміщено брошуру Петлюри „Сучасна українська еміграція", що була видана в 1923 році і має програмовий характер, як і ряд статтей Петлюри з „Тризубу". В цій частині поміщено кілька десятків листів Головного Отамана, з яких понад тридцять друкується вперше.

В кінці книжки поміщено коротку біографію С. Петлюри і матеріяли до бібліографії його літературної творчости.

Матеріяли для цієї книжки були збирані протягом понад шести років відколи Центральний Комітет Вшанування Пам'яти Симона Петлюри в Америці запланував видати збірник писань Головного Отамана. Зібрати матеріяли з бібліотек і архівів різних вільних країн світу було довгою і нелегкою справою. На допомогу прийшло багато людей, щиро відданих ідеї української державности. З різних міст З'єдинених Держав, з Канади, Австрії, Англії, Західньої Німеччини, Франції, Аргентини надійшли статті й листи, що їх надруковано тепер у збірнику та вказівки щодо розшуку матеріялів. Цю допомогу з вдячністю відзначено в кінці книжки.

Лише частину зібраних матеріялів поміщено в книжці. Справа вибирання матеріялів до друку була нелегка: вибір статтей був спрямований на те, щоб дати різноманітні зразки писань С. Петлюри і з різних видань, в яких він співпрацював. Листи в першу чергу вибирались неопубліковані, щоб зберегти їх для історії.

Обов'язок майбутнього — зібрати і вибрати всю писану спадщину Симона Петлюри.

Любов Дражевська,
Член Редколегії Збірника.

ВСЕ ЩЕ 166 КОМУНІСТИЧНИХ ДИВІЗІЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ної і суто економічної. Хоч військовики відразу розшифрували дійсне значення заповідженої демобілізації частинки совєтської армії, проте політикани в різних країнах, наставлені на пацифістичну демагогію, дістали в руки знамениту зброю. Це відразу й виявилося на поновленій акції англійських соціялістів за редукцію військової сили і військової служби в англійській армії, та німецьких соціялістів — взагалі проти армії, створеної на основі загальної військової служби і півторарічного вишколу. А серед незорієнтованих мас, особливо, як згадано, в малорозвинених молодих азійських державах, Совєти поліпшили свою моральну позицію, як країни, яка „дійсно" прагне роззброєння і, мовляв, доказує це невимушеним своїм ділом.

Економічний арґумент, пов'язаний із внутрішньополітичним, той, що невпинно розбудовуваний совєтський промисл та „освоювання" цілинних земель у Казахстані та на Сибіру потребує щораз більше робітничих рук. До того ж лібералізуючий курс антисталінської політики вимагає злагіднення режиму, що заповняв кацети невільниками. Коли сказано „а" неможливо промовчати „б", тож треба сподіватися, що совєтський режим дійсно полегшає і що бодай частинно буде здійснена обіцянка, дана французьким соціялістам, що гіґантські табори невільничої праці з мільйонами рабів будуть зредуковані, і таким чином автоматично зменшиться ця робітнича сила, хоч велика її частина вернеться до промислу і хліборобства в характері „вільних наймитів". Отож, щоб не відчувати браку робітничих сил ані на мент під час переведення тієї внутрішньої реформи, демобілізація понад мільйона вояків задля перекинення їх до продукційних варстатів — це економічна конечність.

В американській пресі появилась чудова карикатура: грубезний ведмідь говорить до тоненького, як шпилька, чоловічка: „Коли я хочу схуднути на 100 фунтів, то й ти мусиш зробити це саме". Це добре, що американський політичний світ розуміє істоту цього останнього совєтського маневру.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Виступ української співачки на концерті в Тавн Гол в Ню Йорку.

П. Ліда Кошмак поза щоденною працею вчилася співу (сопрано) у школі відомого професора Віктора Стотта, яка то школа існує вже 25 років і з якої виходять відомі оперові співаки. Цього року п. Кошмак закінчує цю школу. В неділю, 27 травня відбудеться концерт цієї школи в Тавн Голл при Вест 43 вул., о год. 8 вечером, в якому п. Ліда Кошмак бере участь. Відспіває вона арію з опери Івасик-Телесик, Фоменка. П. Ліда зазначує скрізь своє українське походження і бере активну участь в хорі при Свято-Троїцькій УАПЦеркві в Ню Йорку. Нашій молодій співачці бажаємо багато успіху.

Дз.

Дітройт, Міш.

Український День в Дітройтському Католицькому Університеті.

Без сумніву, неділю двадцять другого квітня, можна зачислити до одних із найбільш успішних моментів у житті нашого студентства Дітройту. Можна сміло ствердити, що успіхим того роду імпрез можуть похвалитись не тільки українці студенти цього університету, (де новоприбулих є сім осіб та взагалі студентів українського походження приблизно вісімнадцять) але й Товариство „Обнова" в Дітройті та 63 Відділ Союзу Українок, що так вміло і охоче пішов із поміччю організаторам цього дня.

Вже тижні наперед місцева дітройтська американська преса згадувала, що Міжнародний Інститут студентів при Дітройтському Університеті спонзорує Український День. Ця імпреза набрала іще більше поваги хочби навіть тому, що Українська студентська громада в цьому університеті є в стадії організування, і тому потреба вимагала заанґажування Міжнародного Студентського Інституту.

В кожному будинку університету порозвішувані відповідні оголошення, маючи за завдання стягнути якнайбільше число американських студентів. Для пригадки, студентська газета кілька днів наперед, містить дуже прихильну згадку про цей момент, а головно підчеркає, що Впр. о. проф. Горошко із Віндзору матиме доповідь про „Совєтсько-російський імперіялізм".

І врешті приходить неділя 22 квітня. Імпреза відбувається в одній із найкращих театральних заль нашого Університету. Свято відкриває голова Інституту, індієць за національністю, кандидат інженерії П. Пушпарай. У вступному слові студ. Пушпарай дуже прихильно підчеркає організаційний хист українців і передає слово проф. д-рові політичних наук Казіямрі, який провадить до кінця імпрезою.

Як мило було почути, коли проф. Казіямора, вислухавши пісні, відспівані хором „Боян", під головуванням п. Сени і диригентурою п. Ярослава Филипова, згадує, що ці пісні є висловом гнобленого народу, що змагається за свою самостійність.

Належать ґратуляції хористам хору „Боян", а особливо п. голові Сенові і дир. п. Є. Филипові, що так гарно і по-мистецьки виконали три пісні „Задзвеніло", „Огні горять", і „Косар". Не мало до успіху у виконанні причинилась акомпаністка п. Марта Тарнавська.

Другу точку програми виконала талановита і многонадійна десятилітня танцюристка п. Мотря Макар. Цілковите опанування танку, оригінальність рухів і природна краса Мотрі, зовсім слушно заслужили собі на признання зі сторони чужинців та многотривалі оплески. Гідно зарепрезентувавши красу нашого клясичного танку, танцюристка виконала „Майовуничку", і „Гандзю". Щебільше признання належить, коли б зважити, що це було виконання власного укладу, змодернізованого українського танку.

Опісля о. проф. Горошко прочитав доповідь на тему „Совєтсько - російський імперіялізм". Отець промовець, не зважаючи на обмеження в часі, зумів добре висвітлити імперіялізм Москви від початків його історії аж по сьогоднішній день. Висвітлено в першу чергу відношення Москви до України. Як доказ успіху промовця вистачить згадати ту велику увагу, із якою прислухувалось понад 250 чужинців слухачів, між якими було коло десяти професорів університету. Багато присутніх, головно вчені поза рамцями політ. факультету, мабуть вперше мали нагоду почути про дійсний стан і шлях важкої боротьби нашого улюбленого народу. Студенти українці тільки раділи, що Впр. о. промовець так гарно вив'язався із свого завдання.

По вислуханні викладу Впр. о. Горошка, багату змістом програму продовжувано. Тепер виступила група студенток (старші пластунки) в народних строях, чаруючи красою української пісні і своєю вродою чужинецького слухача. Пісні „Ставок заснув", „Дівчинонька по гриби ходила" і „Човен хитається", полонили усіх. Маса зроблених знімок свідчать про успіх наших студенток.

Бракувало ще тільки народного танку. Але Дітройт має тут теж добрі таланти. Із поміччю студентам радо прийшла панна Драґінда. Панна Драґінда разом із П. МекФаден виконали по-мистецьки танок „Гуцулку". Опісля група українських дітей Дітройту під проводом панни Драґінди відтанцювали „Гопака".

Після того виступу, молоденька Мотря Макар на загальне бажання вивела ще один танок — уривок із клясичного балету Чайковського „Лебедине Озеро". Із великим признанням та вмілим виконанням закінчив програму танком „Козачок" п. Мирон Міхаельс.

Церемоніялмайстер, професор Казіямора, закінчив програму подякою для студента українця, асистента цього університету, Любомира Коваля, а п. інж. Макар, як вияв вдячности, одержав почесне членство Міжнародного Студ. Інституту Дітройтського університету.

Опісля присутні оглядали українську мистецьку виставку, що складалась із писанок, вишивок, різьби і кераміки, що так гарно приготовили пані 63-го Відділу Союзу Українок Америки в Дітройті. Пані цього Відділу зовсім безінтересовно гостили гостей напитками і українськими тортами.

Слід згадати, що того роду імпреза відбувалась вперше в історії нашого університету. Загальна опінія різнонаціональних студентів, як і письмові подяки, висловлені чужинцями організаторами „Дня", що це була одна із найбільш вдалих імпрез, так під мистецьким виконанням, як і змістом, що дали їм капітал а для українців повну їх підтримку і співпрацю.

Про її успіх хай свідчать слова присутнього професора політичних наук: „Вам, українцям, ґратулюємо за так величний вечір — ми раді, що могли переконатись, що Ви великий і культурний нарід".

Любомир Коваль.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Канаді

УРОЧИСТЕ ПОСВЯЧЕННЯ ОБРАЗА ПОЧАЇВСЬКОЇ БОЖОЇ МАТЕРІ

Заходами волинян нової й старшої іміграції при допомозі уродженців інших земель України уфундовано копію чудотворного образа Почаївської Божої Матері до Української Православної Катедри Пресв. Тройці у Вінніпеґу. Праця над образом тривала майже чотири роки; кошт його виготування виносить до тисячі долярів.

Урочисте посвячення образа відбулося в неділю 22-го квітня ц. р. Чину свячення довершив ВПреосв. Митр. Іларіон в співслуженні місцевого духовенства на чолі з ВПреп. Мітратом о. д-р. С. В. Савчуком, головою Президії Консисторії УГПЦК. Увечорі того дня відбувся релігійний концерт з участю мистецьких сил міста Вінніпеґу.

Фундаційний Комітет ставить своїм завданням видати більшу працю про Почаївську Лавру на Волині.

Фундаційний Комітет.

ЕТНІЧНІ ГРУПИ ПРОТЕСТУЮТЬ!

29 квітня в Авдиторії УНО відбувся з черги 3-ий вечір співу, танців і музики етнічних груп, зорганізованих в Лізі Кооперації Етнічних груп м. Торонта, членами якої є: альбанці, болгари, білоруси, естонці, козаки, латвійці, литовці, мадяри, македонці, румуни, словаки, словенці, хорвати і українці. До неї не входять, як в Торонті популярно кажуть, імперіялісти: поляки, чехи і серби.

Вечір відкрив голова Відділу Комітетів Українців Канади адв. Д. Штокало. Говорив мейор (староста-посадник) Торонта Н. Філипс, представник уряду Канади посол Д. Керик і представник провідника опозиції Ю. Дрю, посол К. Рей. Всі вони висловились проти поневолення Москвою народів Східної і Середньої Европи, підкреслюючи особливо поневолення українського народу, і висловили надію що прийде час і всі ті народи звільняться від московського тиранства і заживуть вільним життям на своїй території. Цим разом у програмі брали участь: естонці, латвійці, словаки, мадяри, словенці, хорвати і українці, які крім танків, знаменито понисались виступом хору Українського Відділу Канадійського Леґіону під пров. П. Головка.

Відповідні доповіді виголосили мадяр М. Корпонай і словак М. Якубець. Ухвалені резолюції закликають уряд Канади і Британії не вірити облудній тактиці Москви і допомогти поневоленим народам визволитись з московсько - большевицької неволі!

КРАЙОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УНО КАНАДИ

У Торонті йде жвава підготова до Крайової Конференції Українського Національного Об'єднання Канади та його братніх організацій: Української Стрілецької Громади, Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб і Молодих Українських Націоналістів. УНО є одною з найбільших і найповажніших українських організацій у Канаді. Тому заінтересування цією Конференцією велике не тільки збоку членства і симпатиків, але також і збоку канадійського загалу, зокрема української спільноти.

Конференція відбудеться в днях 18—21 травня в Українськім Національнім Домі при 297 Каледж вулиці. В ній передбачена участь міністрів обох кабінетів, федерального і провінційного, а також послів обох парляментів і сенаторів Вала та Ровбака.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ

В днях 19—20 травня відбудеться в Торонті також Крайовий З'їзд Української Стрілецької Громади, на якому заповідається чисельна участь не тільки делеґатів і членства, але й гостей. Крім чисто організаційних справ та вибору нової Головної Управи, з'їзд займеться справою більшої допомоги для Союзу Українських Воєнних Інвалідів (СУВІ) в Европі.

ПЕРША ЗУСТРІЧ ЗАКАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Другий Делеґатський З'їзд Братства Карпатських Січовиків, що відбувся в половині листопада 1955 р., виніс постанову скликати вліті 1956 р. Першу зустріч закарпатських русинів-українців Канади і Америки. По засягненні інформацій відносно дати з'їзду, Центральний Провід Братства вирішив скликати цю зустріч в днях 1 і 2 вересня до Торонта. Саме в тому часі відбувається славна Канадійська Господарська Вистава, яку відвідують сотки тисяч людей з-поза Канади, особливо з Америки і навіть з країн европейських та азійських.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОЇ ҐРАФІКИ

У п'ятницю, 20—29 квітня, в приміщенні Народного Дому в Торонто відбувалась виставка сучасної української книжкової ґрафіки. Виставку відкрив коротким словом голова клюбу М. Дмитренко, зазначуючи, що бере в ній участь також Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Далі промовляв представник ОПДЛ Б. Гошовський. З привітом виступали У. Самчук і представник СУМ-у.

Виставка займала простору залю і представляла 140 експонатів. Не всі матеріяли вдалося виставити. Всього представлено було 14 авторів із ЗДА, Канади, Франції, Арґентини, Венесуелі.

АКЦІЯ КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ У ЗВ'ЯЗКУ З ВІДВІДИНАМИ СОВЄТСЬКИХ ДИКТАТОРІВ В АНГЛІЇ

Українці Канади, яка є членом Британського Комонвелту, зорганізовано виступили проти офіційних відвідин большевицьких диктаторів в Англії. Всі ієрархи Української Католицької Церкви в Канаді вислали до англійського прем'єра Антоні Ідена депешу, в якій приєднались до протесту, що його заявив кардинал Ґріффін. Українські католицькі владики Канади просили англійський уряд „домагатися від своїх гостей Булґаніна і Хрущова звільнити всю ієрархію і духовенство Української Католицької і Православної Церков, що перебувають у в'язницях і концтаборах в різних частинах Совєтського Союзу". Депешу підписали: Архиєпископ Василій Ладика, Апост. Екзарх Манітобського Екзархату, Єпископ Ніль Саварин, Апост. Екзарх Західнього Екзархату, Єпископ Ісидор Борецький, Апост. Екзарх Східнього Екзархату, Єпископ Андрій Роборецький, Апост. Екзарх Саскачеванського Екзарху й Єпископ Германюк, коад'ютор Ап. Екзарха Манітобського Екзархату.

Комітет Українців Канади (КУК) за підписами А. І. Яремовича і І. Г. Сирника вислав листа до прем'єра Ідена, в якому, нав'язавши до відомої „антиколоніяльної" кампанії Булґаніна і Хрущова в Індії, Вірмі й Афганістані в минулому році з очорнюванням Англії, навів цілу низку фактичних даних про колоніяльне панування большевицької Москви в Україні. Пригадано там м. і. вимордування 13,000 українців у Вінниці.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНКИ ПРОТИ ВІДВІДИН СОВЄТСЬКИХ ЖІНОК У КАНАДІ

Комітет Українок Канади, Відділ у Форт Вільям, вислав до канадійського міністра закордонних справ Пірсона депешу з протестом проти запляновaного на 17 і 17 травня приїзду до Канади 5 чільних совєтських комуністок. Канадійські українки звертають увагу на перебування багатьох тисяч українських жінок по совєтських в'язницях і таборах невільничої праці, при чому пригадують масакру кількох сот жінок в таборі Кінґір у Караґанді.

В Італії

ІНТЕРВЮ У РИМСЬКІЙ РАДІОВИСІЛЬНІ З Д-РОМ А. КНЯЖИНСЬКИМ

У радіовисильні в Римі відбулось інтервю з прибулим із СССР д-ром Антоном Княжинським, колишнім директором гімназії в Коломиї, який, заарештований большевиками в 1945 році і засуджений без судової розправи на 10 років примусових робіт, провів 10 років у різних таборах Сибіру. Д-р Княжинський ствердив, що українці становлять в совєтських таборах невільничої праці коло 52% і майже всі без вийнятку є політичними засланцями, а всі інші національності становлять 48%, при чому дуже великий відсоток серед них, головно серед москалів, є там кримінальних злочинців. Д-р Княжинський стверджував велику побожність українських в'язнів. Про це говорив він Папі Пієві XII, який прийняв його на спеціяльній авдієнції. Приїзд д-ра Княжинського до Риму був властне наслідком того почуття морального обов'язку, що його відчуває цей український діяч супроти своїх колишніх побожних співв'язнів.

ОБ'ЇЗД Д-РА В. ФЕДОРОНЧУКА З ДОПОВІДЯМИ ПО ІТАЛІЇ

Д-р Б. Федорончук, який постійно живе в Римі, відбув у березні ц. р., як і в минулих роках, 10-тиденний об'їзд по Італії з науковими доповідями про ситуацію українців в СССР та про різні ділянки совєтської політики. Цим разом д-р Федорончук об'їздив провінцію Ліворно в середущій Італії. Він виголосив коло 20 доповідей на такі теми: „Різні фази совєтизації України", „Переслідування Церкви й релігії в Україні", „Внутрішня національна і закордонна політика Москви" і т. п. Подорож д-ра Федорончука з доповідями організував Рух Італійських Католицьких Інтелектуалістів. На доповідях були приявні від 300 до 600 італійських слухачів, між ними й численні комуністи, які, проте, не зчиняли авантур. Про доповіді із їх нагоди про ситуацію в Україні широко повідомляла місцева італійська преса.

В Німеччині

РАДІОПЕРЕДАЧА ПРО УКРАЇНУ ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

З баварської радіовисильні в Мюнхені надано 22 квітня ц. р. передачу на тему „Україна — одна з совєтських республік". Хоч вона відбулась формально від імени цієї радіовисильні, проте це є заслуга українських журналістів, які переконали в доцільності такої авдиції редактора радіовисильні і допомогли скласти йому текст. Передача тривала 45 хвилин, від год. 14.30 до год. 15.15, а її рукопис охоплював 19 друкованих сторінок. Інформаційний матеріял вплетено дуже зручно в діялоги, густо пересипані цитатами з висловів німецьких, французьких, міжнародних комуністичних, українських та російських діячів і письменників. Хоч ця передача мала безумовно поважну інформаційно-пропаґандивну вартість для української справи, проте вона не стояла в ніякому зв'язку з німецькими політичними та урядовими колами і була, як сказано, ділом приватної ініціятиви та діяльности українських журналістів в Мюнхені.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

✝

Ділимось сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 22-го травня 1956 р., по довгій і тяжкій недузі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, упокоїлася в Бозі в Лонґ Айленді,

Наша Найдорожча Мама і Бабуня

бл. п. ПАРАСКЕВІЯ ПЕЛЕХ

з дому Мосяк
проживши 75 років

Покійна походила зі Львова, Зах. Україна.
Похорон відбудеться з пох. заведення П. Яреми в п'ятницю 25-го травня 1956 р.

Невимовним горем прибиті:
Син РОМАН
Синова ГАЛИНА
Внуки БОГДАН і РОМАН

ТАРЗАН, ч. 3674. Перемога над левом Нумою.

TWISTING AND TURNING, USING EVERY ARTIFICE, THE APE-MAN ELUDED NUMA'S RAKING TALONS!

FINALLY, THE SAVAGE COMBAT ENDED AS TARZAN'S BLADE PIERCED THE LION'S HEART.

THEN, THROUGH THE GRAY MIST OF A NEW DAWN, RESOUNDED THE BLOOD-CHILLING SCREAM OF THE VICTORIOUS BULL APE!

Distr. by United Feature Syndicate, Inc. 3674

Викручуючись й обертаючись, вживаючи всіх можливих хитрощів, мавполюдина минала загребущих пазурів Нуми.

Врешті дикий бій закінчився тим, що Тарзан пробив своїм ножем серце лева.

Тоді в сірій мряці світанку пролунав, заморожуючи кров у жилах, крик перемоги могутньої мавполюдини.